

Warszawa, 12 lipiec 2017 r.

**Departament Sądów, Organizacji i Analiz
Wymiaru Sprawiedliwości**

**Wydział do spraw Krajowej Szkoły
Sądownictwa i Prokuratury**

DSO-VII-0513-2/17

W odpowiedzi na petycję dotyczącą kwestii związanych ze zdawaniem przez asystentów prokuratorów egzaminów prokuratorskich uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. z 2017 r. poz. 146 i 1139), dalej „u.k.s.s.p.”, do zadań Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury należy m.in. prowadzenie aplikacji prokuratorskiej, której celem jest uzyskanie przez aplikantów niezbędnej wiedzy i praktycznego przygotowania do zajmowania stanowiska prokuratora i asesora prokuratury. Egzamin prokuratorski stanowi zakończenie szkolenia aplikantów prokuratorskich i jest odrębnym zadaniem w stosunku do wymienionego w art. 2 ust. 1 pkt 3 u.k.s.s.p. szkolenia i doskonalenia zawodowego asystentów prokuratorów w celu podniesienia ich kwalifikacji zawodowych, przez które należy rozumieć kwalifikacje wymagane na stanowisku asystenta prokuratora, nie zaś na stanowisku asesora prokuratury lub prokuratora.

Przygotowanie asystentów prokuratorów do egzaminu prokuratorskiego, a w przyszłości wykonywania zawodu prokuratora i asesora prokuratury, wykraczałoby poza katalog zadań realizowanych przez Krajową Szkołę i finansowanych ze środków publicznych. Pozostając w sprzeczności z ratio legis przepisów u.k.s.s.p. opierających się na rozdziale szkolenia wstępnego od szkolenia ustawicznego oznaczałoby również stworzenie alternatywnej, nie przewidzianej w ustawie quasi-aplikacji prokuratorskiej.

Asystenci prokuratora zainteresowani objęciem urzędu prokuratorskiego mają możliwość przystąpienia do konkursu na aplikację prokuratorską. Po zakwalifikowaniu się na tę aplikację aplikant, który przed podjęciem aplikacji przez co najmniej 3 lata zajmował stanowisko asystenta prokuratora, na podstawie art. 27 ust. 7 u.k.s.s.p. może wystąpić do Dyrektora Krajowej Szkoły o ustalenie indywidualnego toku szkolenia. W takim przypadku

czas trwania aplikacji prokuratorskiej może zostać skrócony, jednak nie więcej niż o 12 miesięcy.

W kwestii dostępności materiałów szkoleniowych informuję, że na stronach internetowych Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury w zakładce „działalność wydawnicza” publikowane są opracowania m.in. w formie casebooków, pomocy metodycznych oraz artykułów zamieszczanych w kwartalniku KSSiP. Na wskazanej stronie umieszczane są również kazusy oraz zadania z egzaminów sędziowskich i prokuratorskich.

Odnosząc się do szczegółowego wykazu aktów prawnych wymaganych na egzaminie prokuratorskim wskazuję, że rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2016 r. w sprawie przeprowadzania egzaminu sędziowskiego i prokuratorskiego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1166), dalej: „rozporządzenie”, nie nakłada na zespoły egzaminacyjne opracowujące zadania praktyczne na część pisemną oraz kazusy na część ustną egzaminów prokuratorskiego i sędziowskiego obowiązku przygotowania wykazu będącego podstawą opracowania materiałów egzaminacyjnych. Wszystkie dziedziny prawa i nauk pokrewnych objęte zakresem egzaminu są szczegółowo wymienione w § 7 powołanego rozporządzenia. Jednocześnie należy nadmienić, że zakres egzaminu prokuratorskiego wykracza poza tematykę szkolenia aplikantów aplikacji prokuratorskiej, nie jest bowiem możliwe omówienie w toku szkolenia wszystkich zagadnień objętych zakresem tego egzaminu.

Z kolei realizacja postulatu przewidującego wprowadzenie uprawnienia do dodatkowego urlopu szkoleniowego dla asystenta prokuratora, który zamierza przystąpić do egzaminu prokuratorskiego, spowodowałaby to, że wbrew odmiennemu założeniu ustawodawcy, znaczna grupa asystentów prokuratorów skupiłaby się nie na pracy zawodowej, lecz na przygotowywaniu do tego egzaminu. Głównym obowiązkiem asystenta prokuratora pozostaje natomiast wykonywanie czynności technicznych i administracyjnych związanych z prowadzeniem i nadzorowaniem postępowań przygotowawczych oraz wykonywanie innych czynności określonych w art. 175 § 2 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2016 r. poz. 177 z późn. zm.). Nie ma przy tym przeszkód, aby osoby zatrudnione na stanowiskach asystentów prokuratorów zainteresowane realizacją ambicji zawodowych odbyły aplikację prokuratorską bowiem jej rozpoczęcie nie jest ograniczone ani ze względu na wiek, ani ze względu na wykonywaną dotychczas pracę. Podstawowym warunkiem udziału w aplikacji jest natomiast zdanie egzaminu konkursowego na tę aplikację.

Wyrażony w petycji pogląd o dyskryminowaniu na egzaminie prokuratorskim asystentów prokuratorów nie jest zasadny. Należy stwierdzić, że to przedstawiciele wskazanej grupy zawodowej zyskali dodatkowe uprawnienia ponieważ w przeciwieństwie do aplikantów Krajowej Szkoły mogą przystępować do egzaminu prokuratorskiego wielokrotnie nie ponosząc z tego tytułu opłaty egzaminacyjnej, nie jest od nich również wymagane uprzednie ukończenie aplikacji prokuratorskiej. Liczba przystępujących do egzaminu prokuratorskiego asystentów prokuratorów (niektórzy asystenci przystępują do egzaminu kilkakrotnie) nie wskazuje, aby istniała potrzeba powoływania odrębnych komisji przeprowadzających egzaminy prokuratorski wyłącznie dla asystentów prokuratorów lub organizowania egzaminów w różnych regionach Polski. W 2014 r. w egzaminie prokuratorskim uczestniczyło 9 asystentów (egzamin zdały 2 osoby). W 2015 r. do egzaminu prokuratorskiego dopuszczono 21 asystentów (egzamin z wynikiem pozytywnym złożył 1 asystent). W 2016 r. do tego egzaminu przystąpiło 31 asystentów, zaś ostatecznie zdało go 7 asystentów (z czego 5 uprzednio ukończyło aplikację ogólną w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury).

Zarzuty braku obiektywizmu członków komisji egzaminacyjnych nie zostały poparte żadnymi argumentami. Znaczna liczba zdających nie zalicza części pisemnej egzaminu, a zatem kończy go na etapie, w czasie którego członkowie komisji sprawdzając zakodowane prace, nie dysponują wiedzą, przez kogo zostały one sporządzone. Egzaminy prokuratorskie w latach 2014-2016 przeprowadzały komisje egzaminacyjne o zmieniającym się składzie osobowym. Członkami komisji są nie tylko wykładowcy Krajowej Szkoły, lecz także specjaliści z poszczególnych dziedzin prawa i nauk pokrewnych objętych zakresem egzaminu, wskazywani przez Prokuratora Generalnego, po uzgodnieniu z Prokuratorem Krajowym. Członkiem komisji jest również przedstawiciel Krajowej Rady Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym. W latach ubiegłych członkowie komisji egzaminacyjnych zwracali uwagę, że braki edukacyjne części asystentów dotyczyły nie tylko zagadnień szczegółowych, ale elementarnej wiedzy prawniczej, którą powinien wynieść z wyższej uczelni każdy magister prawa. Wymaga podkreślenia również, że znaczna liczba asystentów prokuratorów w momencie zatrudnienia w prokuraturze nie legitymuje się wykształceniem prawniczym, uzupełniając je w toku pracy zawodowej. Sama praca na tym stanowisku pozwala na nabycie umiejętności tylko w zakresie, w jakim określone obowiązki służbowe realizuje przełożony asystenta, co determinowane jest z kolei szereblem prokuratury, wydziałem i podziałem czynności w jednostce, w której asystent jest zatrudniony. Nie można zatem przyjąć aby

z uwagi na sam rodzaj wykonywanej pracy asystenci prokuratorów byli automatycznie przygotowani do egzaminu prokuratorskiego lub do wykonywania zawodu prokuratora.

Negatywnie należy ocenić postulat wprowadzenia możliwości odwoływania się od wyniku niezdanego egzaminu prokuratorskiego. Zawarte w petycji odniesienie do egzaminu adwokackiego i radcowskiego nie znajduje uzasadnienia. Egzaminy te składają się wyłącznie z części pisemnych, a ich złożenie uprawnia dopiero do ubiegania się o wpis na listę adwokatów/radców prawnych a następnie wykonywania pracy na własny rachunek i ryzyko. Z kolei egzamin prokuratorski składa się nie tylko z części pisemnej, ale również z części ustnej przeprowadzanej w obecności wszystkich członków komisji egzaminacyjnej, wymagania stawiane bowiem przed pełniącymi służbę publiczną prokuratorami powodują konieczność dopuszczania do wykonywania tego zawodu jedynie osób spełniających najwyższe standardy merytoryczne.

Jednocześnie propozycja wprowadzenia możliwości ponownego zdawania wyłącznie uprzednio niezaliczonej części egzaminu ustnego nie zasługuje na akceptację. Taka regulacja prowadziłaby do nieuzasadnionego zróżnicowania sytuacji asystentów prokuratorów i aplikantów prokuratorskich oraz obniżenia rangi egzaminu prokuratorskiego przez doprowadzenie, w skrajnych przypadkach, do zdawania faktycznie nie jednego, ale kilku częściowych egzaminów, obejmujących mniejszy zakres tematyczny i rozłożonych w czasie. Ideą egzaminu zawodowego jest natomiast zweryfikowanie wiedzy z wszystkich, wymienionych w przepisach rozporządzenia, dziedzin prawa i nauk pokrewnych w określonym momencie czasowym, adekwatnie do zakresu wiedzy wymaganej od prokuratora.

Treść postulatu zawartego w punkcie 9 nie jest jasna. Zakładając jednak, że autor petycji miał na uwadze potrzebę odniesienia się przez członków komisji egzaminacyjnej do wystawionej oceny należy zauważyć, że zgodnie z § 22 ust. 4 powołanego rozporządzenia, każdy członek komisji sporządza pisemna uzasadnienie oceny, które dołączane jest do protokołu posiedzenia komisji. Egzaminowany zatem ma możliwość zapoznania się z uzasadnieniem oceny omawiającym popełnione w pracy błędy.

DYREKTOR
Departamentu Kadr i Organizacji Sądów
Powszechnych i Wojskowych
Dariusz Pawłyszcz
sędzia